

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod: 28ain Mawrth 2023
Aelod Cabinet: Y Cyngorydd Nia Jeffreys
Swyddog Cyswllt: Anwen Davies, Rheolwr Rhanbarthol ARFOR
Sioned Eirian Williams, Pennaeth Economi a Chymuned
Rhif Ffôn Cyswllt: Anwen Davies 32393
Teitl yr Eitem: **ECONOMI CYLCHOL GWYNEDD**

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Cytuno i Gyngor Gwynedd arwain ar gais grant a rhaglen i ddatblygu cynlluniau blaengar yn y maes gwaith economi cylchol.

Awdurdodi'r Pennaeth Economi a Chymuned a'r Pennaeth Cyllid i dderbyn cynnig grant Economi Gylchol gan Llywodraeth Cymru a sefydlu trefniadau priodol ar gyfer cyflawni'r rhaglen yng Ngwynedd.

Cytuno i gytundebau partneriaethol cael ei rhoi mewn lle i bob partner sy'n amlinellu gweithdrefnau i'r prosiectau unigol.

2. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

Mae Llywodraeth Cymru wedi gwahodd Awdurdodau Lleol i gyflwyno ceisiadau am arian grant o'i Gronfa Economi Cylchol. Mae gwahanol wasanaethau'r Cyngor wedi cydweithio ar gais i ariannu pecyn o gynlluniau blaengar yn y maes economi cylchol.

Mae angen cymeradwyaeth y Cabinet i dderbyn grant gan Llywodraeth Cymru i ariannu'r ymyraethau hyn, sy'n ymrwymiad o £5,725,687.73

Gwariant 2023/2024 (Cyfalaf a Refeniw)	£3,470,980.03
Gwariant 2024/2025 (Cyfalaf a Refeniw)	£2,254,707.70

3 CYFLWYNIAD

3.1 Mae'r Economi Cylchol yn flaenoriaeth gan Llywodraeth Cymru o ran y gwaith ailddefnyddio/ail-greu/ail-pwrpasu. Prif flaenoriaethau strategol Llywodraeth Cymru yn y maes yw:

- Cynyddu effeithlonrwydd adnoddau a gweithgarwch economaidd sy'n gysylltiedig â'r economi gylchol yng Nghymru.
- Lleihad yn y gwastraff a gynhyrchir a/neu symud i fyny'r Hierarchaeth Wastraff, yn enwedig o ran cynyddu ailddefnyddio ac atgyweirio;
- Cynnydd pellach mewn cyfraddau ailgylchu – gan gynnwys ar gyfer eiddo annomestig;
- Gostyngiadau mewn allyriadau sy'n ymwneud â'r economi gylchol, gan gynnwys datgarboneiddio seilwaith a gweithrediadau gwastraff a'u gwydnwch hinsawdd;

3.2 Mae'r Adran Economi a Chymuned wedi bod yn cyd-lynu'r gwaith gyda gwahanol Adrannau'r Cyngor a phartneriaid dros y 3 blynedd diwethaf i ddatblygu'r Economi Cylchol yng Ngwynedd a pharatoi cais i'w gyflwyno i Llywodraeth Cymru i ariannu pecyn o gynlluniau. Mae'r cynlluniau am alluogi Gwynedd i arwain o fewn y maes, ac yn cynnwys:

- Ymyraethau ar gyfer agenda Tlodi Bwyd - creu hybiau bwyd; annog ymgyrchoedd ail ddefnyddio bwyd ag ailgylchu dillad ysgol i gefnogi teuluoedd bregus yng Ngwynedd
- Ymyraethau Ailddefnyddio/Ail-greu/Ail-pwrpasu - nifer o brosiectau i ddatblygu cyfleoedd economaidd o greu cyfleon i ddatblygu sgiliau yn y maes technoleg gyda gofodau Ffiws
- Creu Caffis Trwsio yn y Sir
- Parhau i ddatblygu Llyfrgell y Pethau mewn partneriaeth gyda Gwasanaeth Llyfrgelloedd y Cyngor
- Datblygu Sied Werdd i Antur Waunfawr i gynyddu ailgylchu ac ail-greu.
- Rhwydwaith o Swyddogion Economi Cylchol Cymunedol i fod yn edrych ar addysgu ysgolion; creu trefi di-blastig
- Cefnogi datblygiadau i fod yn ailgylchu offer iechyd galwedigaethol.
- Creu gofod ym Methesda i fod yn unedau busnes ar gyfer busnesau sydd yn dilyn egwyddorion o ailgylchu ac ail bwrpasu. Gofod Creu
- Creu Hwb Gwyrdd i annog trigolion i fod yn ailgylchu/ail bwrpasu yn Nyffryn Nantlle.

Mae'r prosiectau yma wedi bod yn rhan o waith Economi Cylchol dros y 3 blynedd diwethaf. Y bwriad yw dysgu o'r cynlluniau hyn ac ymestyn allan i fwy o bartneriaid a chymunedau ar sail y llwyddiant dros y blynedd nesaf. Mae gwerth nodi y bydd mwy o gyfleoedd ariannol i ddod gan Llywodraeth Cymru dros y misoedd nesaf.

3.3 Rydym wedi cyflwyno'r cais i Llywodraeth Cymru ers Mehefin 2022. Rhagwelir bydd penderfyniad ar y cais mis Mawrth. Cyfanswm gwerth y cais yw £5,725,687.73 ac mae mwy o fanylion am y gwahanol elfennau wedi ei gynnwys yn y tabl isod:

PROSIECT	DISGRIFIAD	CORFF ARWEINIOL	COST – 100% Grant	ALLBYNNAU
Gofodau Ffiws/Caffis Trwsio	Parhau gyda datblygiadau gofodau creu/arloesi a datblygu rhwydwaith o Gaffis Trwsio	Menter Môn ydi'r corff arweiniol gyda chefnogaeth gan Adran Economi	£1,723,110	• Creu Gofodau Ffiws • Creu Caffis Trwsio • Swyddi Rheoli Prosiect • Lleihau gwastraff i dirlenwi • Datblygu Mentergarwch mewn gofodau a chefnogi busnesau newydd
Petha/ Gofod ReMake	Parhau gyda datblygiadau Llyfrgell y Pethau yn Blaenau Ffestiniog/ Penygroes/ Bethesda. Adnabod cyfleoedd i ehangu. Creu gofod ReMake ym Mangor	Adran Economi - Gwasanaeth Llyfrgelloedd gyda Benthyc Cymru yn arwain. O ran gofod ReMake MSParc wedi cael ei adnabod i arwain gyda Benthyc Cymru.	£890,154	• Cynyddu nifer o eitemau yn gallu cael eu benthyc • Lleihau gwastraff i tirlenwi • Creu Gofod amlbwrpas creu/ailpwrpasu • Swyddi Rheoli Prosiect • Datblygu gwasanaethau Llyfrgelloedd
Hwb Gwyrdd – Siop Griffiths	Cymryd perchnogaeth o adeilad i greu Hwb Gwyrdd i ddatblygu cynlluniau yn y maes ailgylchu/ ailpwrpasu	Siop Griffiths	£249,077	• Trawsnewid hen adeilad • Datblygu'r Stryd Fawr • Creu Swyddi
Yr Hen Bost, Bethesda	Datblygu gofod Stryd Fawr i ofod pwrpasol ar gyfer gwaith 'Gwyrdd' Unedau Busnes, Gofod Creu a thrwsio	Partneriaeth Ogwen	£250,000	• Unedau Busnes • Annog busnesau i'r Stryd Fawr • Creu Swyddi

ALTro	Prosiect i ail ddefnyddio offer iechyd Galwedigaethol	BIC Innovation, Antur Waunfawr a Byw Bywyd a phartneriaethau eraill	£350,921	• Creu Swyddi pwrpasol i ddatblygu'r cynllun ymhellach • Cynnig offer iechyd galwedigaethol i bobl Gwynedd • Lleihau gwastraff i dirlenwi
Sied Werdd Antur Waunfawr	Prosiect i ddatblygu gofod Gwyrdd newydd yn Warws Werdd. Cyfle i neud mwy o waith ailgylchu/ ailpwrpasu	Antur Waunfawr	£150,100	• Cynyddu eitemau a all gael ei aildefnyddio/ ail-greu • Lleihau gwastraff i dirlenwi
DOLAN	Prosiect i greu 3 swydd Economi Cylchol yn Blaenau Ffestiniog/ Penygroes/ Bethesda. Plethu gyda Llyfrgell y Pethau	Partneriaeth Ogwen Siop Griffiths Antur Stiniog	£290,308	• 3 Trefi Di Blastig • Ymgyrchoedd penodol Economi Cylchol
Ar y Lôn	Prosiect i fynd a MSParc i ardaloedd Gwynedd mynd a Thechnoleg a Gwyddoniaeth i ardaloedd gwledig - Pwllheli i baratoi am yr Eisteddfod Blaenau Ffestiniog; Penygroes	MSParc	£124,300	• Gofod Pop Up 6 mis • Nifer yn Dysgu am Dechnoleg a Gwyddoniaeth
Pantri Bwyd	Cynllun i ddatblygu a chefnogi Hybiau Bwyd yng Ngwynedd i ymateb i'r gwaith o gefnogi teuluoedd a chymunedau bregus.	Adran Plant a Chefnogi Teuluoedd	£1,095,889	• Creu a datblygu hybiau bwyd • Ymateb i heriau tldi bwyd yng Ngwynedd • Lleihau gwastraff bwyd
Rheolaethol	• Monitro a Gwerthuso • Swyddog Prosiect yn Economi a	Adran Economi i arwain a'r gwaith monitro a	£682,828	5 Swydd Cydlynu/Rheoli Prosiect

	• Swyddog Prosiect Economi Cylchol yn Adran Priffyrdd a YGC i Gymunedau Glan a Thaclus • Swyddogion newid Ymddygiad a Rheolwr Prosiect i Adran Amgylchedd • Gwaith Marchnata i'r cynllun yn drawsadrannol • Gwaith astudiaeth achos ar weledigaeth canolfannau ailgylchu	gwerthuso a chydlynu hawliadau i Lywodraeth Cymru Swyddog i Adran Priffyrdd i gyd fynd hefo gwaith Cymunedau Glan a Thaclus a swyddogion i Adran Amgylchedd i gefnogi gyda chreu'r weledigaeth newydd i'r Gwasanaeth Gwastraff ag Ailgylchu		Ymgyrch Marchnata i Wynedd Cefnogi'r weledigaeth i gynyddu targedau ailgylchu yn y Sir.

3.4 Mae'r Rhaglen yn cyfrannu tuag at flaenoriaeth Cynllun y Cyngor fel a ganlyn:

Cynllun Argyfwng Hinsawdd a Natur

Hyrwyddo economi gylchol er mwyn lleihau nifer yr eitemau sy'n cael eu gwaredu a lleihau allyriadau carbon yn y gadwyn gyflenwi o brynu nwyddau newydd

Rhaglen Cefnogi Pobl

Cyfrannu tuag at yr agenda tlodi bwyd sy'n rhan o ymateb y Cyngor i'r argyfwng costau byw. Mae'r gweithgarwch yn y cais hefyd yn cyfrannu tuag at y Fframwaith Gwydnwch Cymunedol drwy adeiladu ar y ddarpariaeth tyfu, paratoi, coginio bwyd, hybiau cynnyrch lleol sydd yn yr Hybiau Cefnogi Pobl.

Economi a Chymuned

Cyfrannu tuag at y gwaith ehangach o gefnogi busnesau i ffynnu;

- Annog mentrau lleoli ddatblygu a chreu a chynnal swyddi
- Hybu Canol Trefi

Amgylchedd

Mae'r cais yma yn cefnogi ymgyrch i gynyddu targedau ailgylchu ag i hyrwyddo egwyddorion a gwaith yr economi cylchol yn ehangach.

Mae'r cais yn cynnwys adnoddau ar gyfer penodi Swyddogion i gydlynu gweithgareddau ac i sicrhau ein bod yn cyflawni yn unol â gofynion, telerau ac amodau'r grant. Bydd gwaith yn digwydd i greu strwythur mewnol i sicrhau fod yr holl weithgareddau ar draws adrannau yn cael ei gydlynu a bod nhw yn cael eu bwydo i mewn i'r Cynllun Newid Hinsawdd.

Bydd allbynnau'r rhaglen yn cyfrannu tuag at ddata a thargedau aildefnyddio statudol i Adran Amgylchedd.

4 RHESYMEG A CHYFIAWNHAD DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

Mae hwn yn gyfle i Gyngor Gwynedd fod yn flaengar yn y maes Economi Gylchol. Hefyd, yn gyfle i ddatblygu prosiectau sydd am ddatblygu a chyfnerthu cymunedau Gwynedd. Drwy fod yn arloesol yn eu hymatebion i heriau cymunedol o ran darparu cyfleoedd a gwasanaethau i drigolion y Sir e.e. cyfleoedd hyfforddiant; cyfleoedd mentergarwch; datblygu sgiliau; cyfleoedd busnesau newydd; creu a gwarchod swyddi; datblygu a chryfhau'r gadwyn cyflenwi ag ymateb i heriau trechi dlodi o fewn ein cymunedau.

5 CAMAU NESAF AC AMSERLEN

Disgwylir cymeradwyaeth gan Lywodraeth Cymru ym mis Mawrth 2023.

Gweithredu trefniadau rheolaethol a chomisiynu partneriaid (Mawrth 2023 ymlaen) gyda'r holl weithgarwch i gychwyn o fis Ebrill 2023 ymlaen hyd ddiwedd Mawrth 2025.

6 UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

sylwadau'r Swyddogion Statudol

Prif Swyddog Cyllid

"Nid oes gennyf wrthwynebiad i'r penderfyniad a geisir. Fel mae'r adroddiad yn egluro, bydd y grant arfaethedig yn rhoi cyfle i Gyngor Gwynedd gefnogi ystod o fentrau cymdeithasol. Gallaf gadarnhau bydd swyddogion Cyllid yn cefnogi'r Adran Economi a Chymuned wrth weinyddu unrhyw arian grant byddwn yn ei dderbyn o'r Gronfa Economi Cylchol."

Swyddog Monitro

"Bydd yn bwysig fod trefniadau ar gyfer cytundebau ariannu mewn unwaith y bydd y pwynt yna wedi ei gyrraedd."